

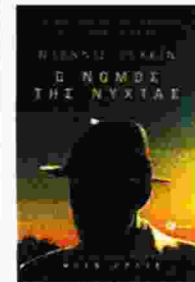
αστυνομική λογοτεχνία

Το έγκλημα ανήκει στους ανθρώπους της νύχτας

Ένα σκληρό αφήγημα του **Ντένις Λεχέιν** με βίαιους άνδρες και μοιραίες γυναίκες από τον κόσμο των συμμοριών

ΝΤΕΝΝΙΣ ΛΕΧΕΪΝ
Ο νόμος της νύχτας

Μετάφραση
Τίνα Σπερελάκη.
Εκδόσεις Πατάκη,
2016, σελ. 550,
τιμή 17,90 ευρώ

ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Στο περίφημο δοκίμιο του *Η απλή τέχνη του θρόνου* ο Ρέιμοντ Τσάντλερ, ο μεγάλος μετρητής αμερικανικής αστυνομικής λογοτεχνίας, μιλώντας για τον μέντορά του, τον Ντάσιελ Χάμετ, έγραψε πως «παρέδωσε το έγκλημα στους ανθρώπους που έχουν λόγους να το διαπράττουν και δεν το κάνουν μόνο για να μας φορτώσουν μ' ένα πτώμα», σε αντίθεση δηλαδή με την Αγκαθα Κριστι, την Ντόροθι Σέγκερς και τους ομοτέχνους τους που δημιουργούσαν «χάρπινους εραστές, κακοποιούς και ιδιωτικούς ντετέκτιβ μιας εκλεπτυσμένης αριστοκρατίας». Θυμόμαστε συχνά τη ρήση του Τσάντλερ εξαιτίας της πληθώρας των εκδομένων αστυνομικών μυθιστορημάτων σκανδιναβικού

τύπου που κατακλύζουν τους πάγκους και τις προθήκες των βιβλιοπωλείων, όπου δολοφόνοι είναι διαταραγμένα άτομα με παράξενο ψυχισμό και αλλόκοτη συμπεριφορά. Δεν συμβαίνει όμως αυτό με το μυθιστόρημα *Ο νόμος της νύχτας* (πρωτότυπος τίτλος *Live by night*), του Αμερικανού Ντένις Λεχέιν (1965), το οποίο μεταφέρθηκε στον κινηματογράφο από τον Μπεν Αφλεκ το 2016 και προβλήθηκε πρόσφατα και στην Ελλάδα. Εδώ έχουμε να κάνουμε πραγματικά με ένα σκληρό αφήγημα με βίαιους άνδρες και μοιραίες γυναίκες, ανθρώπους που ζουν στα όρια του νόμου και αλληλοσκοτώνονται – για τι άλλο; – για το χρήμα και την απόκτησή του, όσο κι αν αυτό είναι επικίνδυνο. Και ασφαλώς δεν είναι τυχαίο το μόντο της αρχής του βιβλίου, μια φράση του περιβόητου αρχηγόκαγκερ Λάκι

Λουτσιάνο: «Είναι πολύ αργά για να γίνω καλός».

Κεντρικός ήρωας είναι ο Τζο Κόγκλιν, γιος ενός επιφανούς αστυνομικού της Βοστώνης, ο οποίος από μικρός μπήκε στον χώρο του οργανωμένου εγκλήματος κι ύστερα από αγώνες, ρίσκα, εγκλεισμό στη φυλακή για τον φόνο αστυνομικών και την αποφυλάκισή του απολαμβάνει τους καρπούς των κόπων του, κινούμενος στην πολιτεία της Μασαχουσέτης, στη Νέα Υόρκη, στην Τάμπα στη Φλόριδα, αλλά και στην Κούβα την εποχή του δικτάτορα Ματσάδο, όταν ανέτειλε το άστρο του λοχία Φουλχένσιο Μπατίστα, ο οποίος λίγο μετά εξελέγη πρόεδρος και διατηρήθηκε στην εξουσία ως δικτάτορας μέχρι τη νίκη της κουβανικής επανάστασης, το 1959. Το μυθιστόρημα αρχίζει το 1926, την εποχή της ποτοαπαγόρευσης (ο νόμος τέθηκε σε ισχύ

το 1920), και τελειώνει το 1935, όταν ο πρόεδρος Φραγκλίνος Ρούζβελτ προσπάθησε ν' αλλάξει την πορεία της αμερικανικής κοινωνίας – την κατέργησε με έναν νόμο μετά την εκλογή του το 1933, διότι ήταν αιτία μύριων δεινών, συνετέλεσε στην αύξηση του αλκοολισμού και στην ανάπτυξη του γκαγκοτερισμού. Τότε ο νεαρός Τζο συμμετέχει στη ληστεία της παράνομης λέσχης του Αλμπερτ Γουάιτ.

Ο ήρωας κινείται με ευελιξία στον κόσμο των συμμοριών, όπου τον πρώτο λόγο έχουν οι Ιταλοί και ακολούθως οι Ιρλανδοί και οι Εβραίοι. Δίπλα στον Τζο στέκονται δύο γυναίκες, γυναίκες ισάξιές του, που του προσφέρουν τον έρωτα που αποσπεί. Η πρώτη, η Εμμα Γκούλντ, εξαφανίζεται – για χάρη της ήθελε να υπερβεί τον εαυτό του, να ξεχωρίσει –, ενώ η δεύτερη, η Γκρασιέλα Κοράλες, είναι Λα-

τίνα, μια Κουβανή, η οποία του αφιερώνεται ψυχή τε και σώματι. Ο ίδιος υποψιάζεται πως αυτό που νιώθει για την Εμμα είναι αγάπη, ενώ αυτό που του εμπνέει η Γκρασιέλα είναι σκέτος πόθος. Ετσι ο Λεχέιν κάνει πιο γλαφυρή την αφήγησή του, καθώς ο αναγνώστης δεν ενδιαφέρεται μόνο για την τύχη του Τζο, των συντρόφων του εν όπλοις και των ανταγωνιστών του, ήτοι των θανάσιμων εχθρών του, αλλά και για την πορεία της σχέσης του με τις δύο μοιραίες γυναίκες.

Μπορούμε να πούμε πως ο Ντένις Λεχέιν ακολουθεί τα ίχνη του άλλου σπουδαίου αμερικανού συγγραφέα, του Τζέιμς Ελρόι, ο οποίος επίσης χρησιμοποιεί την αμερικανική ιστορία για να μιλήσει για τους ανθρώπους του εγκλήματος. Οι δυο τους όμως έχουν και σημαντικές διαφορές, δεδομένου ότι ο δεύτερος έχει ένα δικό του

Σκηνή από την ταινία «Ο νόμος της νύχτας» (*Live by night*), 2016

αφηγηματικό στυλ που είναι δύσκολο να αντιγραφεί. Σε κάθε περίπτωση, ο Λεχέιν βλέπει τα πράγματα από μια, ας πούμε, αριστερή σκοπιά, καθώς μιλάει για ιστορικά γεγονότα που σημάδεψαν τις Ηνωμένες Πολιτείες. Από τις σελίδες του βιβλίου περνούν το οικονομικό κραχ του 1929, η άγρια φορολογία των πλουσίων από τον πρόεδρο Χούβερ, η εμπλοκή της ρατσιστικής οργάνωσης Κου Κλουξ Κλαν στην κοινωνική ζωή, όπως η καταστολή των απεργιών (τα μέλη της ήταν «ένα τσούρμο εκ γενετής ηλίθων», διαβάζουμε), οι διαβρωμένοι από το χρήμα πολιτικοί (γερουσιαστές, βουλευτές, δικαστές, δημοτικοί σύμβουλοι). Σε ένα από τα κεφάλαια του μυθιστορήματος συναντάμε την περίπτωση των Σάκο και Βαντσέτι, των ιταλικής καταγωγής διάσημων αναρχικών που συνελήφθησαν, δικάστηκαν και εκτελέστηκαν κι αργότερα έγιναν τραγούδι και ταινία. Επομένως, *Ο νόμος της νύχτας* είναι ένα σκληρό ανάγνωσμα, ένα *hardboiled*, από εκείνα που δεν γράφονται πια. Και για να ξαναγυρίσουμε στον Τσάντλερ, τον θεωρητικό του είδους, ο Λεχέιν «παίρνει το έγκλημα από τη βίλα με τα βενετσιάνικα βάζα και το κατεβάζει στο επίπεδο του δρόμου».